

Oikeustapauskokoelma

Asia T-171/22

OR
ja
OS

vastaan
Euroopan komissio

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (yhdeksäs jaosto) 6.9.2023

Henkilöstö – Virkamiehet – Vanhuuseläke – Ennen unionin palvelukseen tuloa saavutetut eläkeoikeudet – Siirtäminen unionin järjestelmään – Alle kymmenen vuoden palvelusaika – Kuolema – Siirrettyjä kansallisia eläkeoikeuksia ja unionin eläkejärjestelmässä saavutettuja eläkeoikeuksia edustavan pääoman palauttamisesta kieltäytyminen – Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 11 artiklan 1 kohta ja 12 artiklan 1 kohdan b alakohta – Perusteeton etu

Virkamiehet – Eläkkeet – Ennen unionin palvelukseen tuloa saavutetut eläkeoikeudet – Siirtäminen unionin järjestelmään – Virkamiehen irtisanoutuminen ja kuolema – Siirrettyjä kansallisia eläkeoikeuksia ja unionin eläkejärjestelmässä saavutettuja eläkeoikeuksia edustavan pääoman palauttamisesta oikeudenomistajille on kieltäydytty – Edesmennyt virkamies, joka ei ole pyytänyt eläkeoikeuksiensa siirtoa toiseen eläkejärjestelmään irtisanoutumisensa jälkeen ja ennen kuolemaansa – Unionin samaa perusteeton etu – Ei ole

(Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 11 artiklan 1 ja 2 kohta sekä 12 artiklan 1 kohdan b alakohta)

(ks. 33, 46–52 ja 54–56 kohta)

Tiivistelmä

Kantajat OR ja OS ovat edesmenneen virkamiehen A, joka tuli Euroopan unionin palvelukseen 16.7.2003, lapset ja ainoat perilliset.

Edesmennyt virkamies siirsi syyskuussa 2005 ennen unionin palvelukseen tuloaan karttuneita kansallisia eläkeoikeuksia edustavan pääoman Euroopan unionin toimielinten eläkejärjestelmään. Tämän jälkeen hän sai henkilökohtaisista syistä myönnetyn virkavapauden 17.9.2008–16.9.2020, jolloin hän irtisanoutui.

Edesmennyt virkamies tiedusteli päivänä, jona hän toimitti irtisanoutumisilmoituksensa, Euroopan komission henkilökohtaisten etuuksien hallinto- ja maksutoimistolta (PMO) menettelystä, jota oli noudatettava, jotta hänen unionin eläkejärjestelmässä saavuttamansa eläkeoikeudet voitaisiin siirtää toiseen eläkejärjestelmään. Hän kuitenkin kuoli 5.1.2021 eikä hän ollut siihen mennessä esittänyt virallisesti siirtopyyntöä.

Kantajat esittivät 18.3.2021 oikeudenomistajina hakemuksen, jossa he vaativat yhtäältä sen pääoman, joka edustaa edesmenneen virkamiehen ennen unionin palvelukseen tuloaan saavuttamia kansallisia eläkeoikeuksia, jotka on siirretty unionin eläkejärjestelmään, ja toisaalta sen pääoman, joka vastaa viimeksi mainitun ennen kuolemaansa unionin eläkejärjestelmässä saavuttamia eläkeoikeuksia, takaisinmaksua.

PMO hylkäsi tämän vaatimuksen 12.7.2021 tekemällään päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös) ja totesi, että edesmennyt virkamies ei voinut vaatia unionin eläkettä, koska hän oli ollut palveluksessa alle kymmenen vuotta, ja että missään henkilöstösääntöjen säännöksessä ei sallita unionin eläkejärjestelmään siirrettyjä eläkeoikeuksia – mukaan luettuna entisen virkamiehen unionin eläkejärjestelmään siirtämät eläkeoikeudet – edustavan pääoman takaisinmaksua.

Unionin yleinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi kantajat ovat saattaneet asian, hylkää heidän kanteensa ja täsmentää menettelyjä, jotka koskevat ennen unionin palvelukseen tuloa kertyneiden kansallisten eläkeoikeuksien sekä unionin eläkejärjestelmässä karttuneiden eläkeoikeuksien siirtoa toiseen eläkejärjestelmään entisen virkamiehen tai toimihenkilön kuoleman yhteydessä.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää ainoan kanneperusteen, joka koskee unionin saamaa perusteetonta etua, ja muistuttaa aluksi, että unionin perusteettomaan etuun perustuvan palautuskanteen hyväksymiseksi edellytetään kahden edellytyksen täyttymistä eli yhtäältä näyttöä siitä, että unioni on saanut etua ilman pätevää laillista perustetta ja toisaalta sitä, että kantaja on vastaavasti menettänyt edun, joka liittyy mainittuun perusteettomaan etuun

Unionin yleinen tuomioistuin toteaa ensimmäisen edellytyksen osalta, että henkilöstösäännöissä säädetään, että virkamiehellä tai toimihenkilöllä, joka siirtyy unionin palvelukseen, on mahdollisuus siirtää aikaisempien työtehtäviensä perusteella hankkimansa eläkeoikeudet unionin eläkejärjestelmään (jäljempänä siirto ”sisään”)¹, ja virkamiehellä tai toimihenkilöllä, joka päättää tehtävänsä unionin palveluksessa, on mahdollisuus siirtää unionin eläkejärjestelmässä hankitut eläkeoikeudet toiseen eläkerahastoon tai yksityiseen vakuutusjärjestelmään, joka tarjoaa tietyt erityiset takeet (jäljempänä siirto ”ulos”)². Virkamiesten ja toimihenkilöiden unionin eläkejärjestelmään suorittamien maksujen – riippumatta siitä, johtuvatko nämä maksut unionin palveluksessa suoritetuista tehtävistä tai siirrosta ”sisään” – tarkoituksena on rahoittaa unionin eläkejärjestelmää tulevaa vanhuuseläkkeen maksamista varten, eikä kyseessä ole viimeksi mainittujen käytettävissä oleva pääoma.

Lisäksi on niin, että henkilöstösäännöissä, niiden liitteissä tai yleisissä täytäntöönpanosäännöissä³ ei säännellä mahdollisuutta tai velvollisuutta palauttaa kokonaan tai osittain unionin eläkejärjestelmässä saavutettuja eläkeoikeuksia vastaavia maksuja, mukaan lukien maksut, jotka johtuvat siirrosta ”sisään”, joka on luonteeltaan peruuttamaton⁴, virkamiehelle tai toimihenkilölle, joka on irtisanoutunut ennen kuin hän on ollut palveluksessa kymmenen vuotta, tai kuolemantapauksessa hänen oikeudenomistajilleen. Ainoa hallinnolle tällaisissa olosuhteissa

¹ Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) liitteessä VIII olevan 11 artiklan 2 kohta.

² Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 11 artiklan 1 kohta ja 12 artiklan 1 kohdan b alakohta.

³ Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 11 ja 12 artiklan yleisistä täytäntöönpanosäännöistä 3.3.2011 annettu komission päätös C(2011) 1278, joka on julkaistu 28.3.2011 hallinnollisissa tiedonannoissa nro 17–2011 (jäljempänä yleiset täytäntöönpanosäännöt).

⁴ Yleisten täytäntöönpanosääntöjen 8 artiklan 5 kohta.

kuuluva velvollisuus on silloin, kun virkamiehen tai toimihenkilön palvelussuhde päättyy lopullisesti, ilmoittaa hänelle hänen unionin eläkejärjestelmässä tuohon mennessä saavuttamiensa kaikkien eläkeoikeuksien vakuutusmatemaattinen arvo⁵. Vain siirtoa ”ulos” koskeva pyyntö nimittäin mahdollistaa sen, että virkamies tai toimihenkilö voi siirtää unionin eläkejärjestelmässä saavuttamiensa vanhuuseläkeoikeuksien vakuutusmatemaattisen arvon toiseen eläkejärjestelmään.

Käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että edesmennyt virkamies ei täyttänyt kahta edellytystä, joita vaaditaan vanhuuseläkkeen saamiseksi, eli hän ei ollut ollut palveluksessa kymmenen vuotta ennen irtisanoutumistaan eikä ollut täyttänyt 66 vuotta, eikä hän ollut ennen kuolemaansa esittänyt pyyntöä unionin eläkejärjestelmässä karttuneiden eläkeoikeuksien vakuutusmatemaattisen arvon siirtämisestä.

Tästä seuraa, että koska edesmenneen virkamiehen vanhuuseläkettä ei ole pantu maksuun ja koska tämä ei ole esittänyt siirtopyyntöä ”ulos”, unionin ei voida katsoa saaneen ilman pätevää laillista perustetta etua siitä, että edesmenneen virkamiehen kuoltua tämän unionin eläkejärjestelmään suorittamat kaikki maksut on pysytetty unionin eläkejärjestelmässä.

Koska ei ole näytetty toteen, että unioni olisi saanut etua ilman pätevää laillista perustetta, unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteen kokonaisuudessaan ilman, että olisi tarpeen tutkia, täyttyykö toinen edellytys, josta perusteettoman edun toteaminen riippuu.

⁵ Yleisten täytäntöönpanosäätöjen 3 artiklan 1 kohta.